

Til BUU

11-02-2016

Sagsnr.

2016-0027707

Dokumentnr.

2016-0027707-1

Konvertering af understøttende undervisning til tolærerordning

Som det fremgår nedenfor er det muligt at konvertere en stor del af den understøttende undervisning til fagundervisning. De sparede ressourcer skal bruges til flere medarbejdere i undervisningen. Som det ligeledes fremgår nedenfor er det forvaltningens anbefaling at fortsætte den nuværende praksis, hvor det er områdechefen der godkender ansøgninger om at fravige reglerne for undervisningstidens længde. Og at fravigelse af reglerne kun skal ske efter vurdering af konkret behov. Hvis forkortelse af skoletiden vinder udbredelse vil der være en økonomisk udfordring, da fritidstilbuddene vil forventes at skulle åbne tidligere om eftermiddagen.

Baggrund

Folkeskolereformen har betydet, at elever i børnehaveklassen og på 1. – 3. klassetrin i gennemsnit skal have mindst 30 timer ugentligt, elever på 4. – 6. klassetrin i gennemsnit mindst 33 timer og elever på 7. – 9. klassetrin skal have 35 timer ugentligt. Undervisningens samlede længde består af tre elementer: Undervisning i fagene, understøttende undervisning og pauser.

Den længere undervisningstid har medført en del offentlig debat. Og der har været rejst spørgsmål til Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling om mulighederne for at afkorte skoledagens længde. Ministeren har på den baggrund ad to omgange sendt såkaldte ”hyrdebrev” til alle landets kommunalbestyrelser, senest d. 13. januar 2016 om muligheder for at afkorte skoledagen. Og der er desuden i november 2015 sendt en vejledning til kommunerne om emnet (”hyrdebrev” og vejledning samt forvaltningens oversigt fremgår af bilag 2 og 3). De forskellige skrivelser præciserer og uddyber mulighederne for at afkorte skoledagen, men afviger ikke fra det oprindeligt besluttede.

Lovgrundlag

Det fremgår af § 16 b i Folkeskoleloven, at kommunalbestyrelsen, hvad angår den understøttende undervisning, kan godkende at fravige reglerne om undervisningstidens længde.

For så vidt angår indskolingselever vil der generelt kunne ske en fravigelse, hvis det findes hensigtsmæssigt i forhold til en eller flere problemstillinger i klassen, som bedst ses at kunne afhjælpes ved, at der gives mulighed for at have to voksne i klassen.

For så vidt angår elever fra og med 4. klassetrin skal der stilles skærpede krav til behovet for to voksne i klassen, således at der alene sker en nedskalering for disse klassetrin i helt ekstraordinære tilfælde. Udtrykket ”generel” har givet anledning til nogen usikkerhed, idet det kan være uklart, hvad der ligger i formu-

leringen. "Generel" skal ses i sammenhæng med udtrykket "i helt ekstraordinære tilfælde". Kravet til, hvor udfordret en klasse skal være, er med andre ord større for 4. – 9. klassetrin end for 0. – 3. klassetrin. Disse rammer gælder også, hvis afgørelsen delegeres til den enkelte skoleleder

Ved beslutning om mindre understøttende undervisning skal ressourcerne i stedet bruges på ekstra personale i fagundervisningen – typisk to voksne i klassen i form af lærere, pædagoger eller andet personale med relevante kvalifikationer.

Kommunalbestyrelsen kan selv foretage hver enkelt godkendelse, men den kan også vælge at træffe beslutning om at delegerer denne kompetence til forvaltningen eller til den enkelte skole. Ønsket om at reducere undervisningstiden vil som udgangspunkt altid være fremført af skolen, og forud for at beslutningen træffes, skal skolebestyrelsen have givet en udtalelse. Godkendelsen kan gives i op til 1 skoleår ad gangen.

Anbefaling

Som nævnt er det inden for lovgivningens rammer at reducere i tiden til den understøttende undervisning og flytte ressourcen til ekstra personale i fagundervisningen. Forvaltningen vil efter en samlet vurdering anbefale, at kompetencen til at fravige reglerne om undervisningstidens længde fortsat skal være placeret hos områdecheferne. Samtidig anbefaler forvaltningen, at der ikke generelt gives tilladelse til at nedsætte undervisningstiden, men at tilladelsen gives efter konkret vurdering af et særligt behov i enkelte klasser eller enkelte årgange.

Kompetencen hos områdecheferne sikrer, at der kan tages et overordnet hensyn, der både indbefatter de enkelte skolers behov, fritidsinstitutionernes prioriteringer og andre tilbud henvendt til elever.

Forvaltningen har en bekymring ved at lægge en kompleksitet ud decentralt, som ikke har kunnet løses nationalt i forligskredsen. Vi overlader dermed en usikkerhed til det decentrale niveau, hvor en skoleleder med sin bestyrelse forventes at tage stilling til, hvad der er politisk uklarhed omkring, og hvad der er mange holdninger, blandt fx forældre, til - også ønsker om en praksis der ikke er lovmedholdelig. Ønsket om kortere skoledage er udbredt blandt både forældre og lærere. Skolelederne vil derfor kunne komme under et stort pres for at gøre dagene kortere, også selvom det ikke nødvendigvis vurderes at være det fagligt rette at gøre for at opnå intentionerne i folkeskolereformen, fx om en mere varieret skoledag.

Samarbejdet mellem skole og fritidstilbud

Håndtering af balancen mellem skolernes behov og fritidsinstitutionernes prioriteringer mht. åbningstid fik BUU præsenteret på sit møde d. 9. december 2015 i sagen om nye bevillingsmodeller på fritidsområdet. Det fremgår af sagen, at der vil være krav om, at skolerne og fritidstilbuddene indbyrdes aftaler nogle rammer for skolernes og fritidstilbuddenes tilrettelæggelse af timerne om eftermiddagen. Udgangspunktet er, at eleverne er på skolen frem til kl. 14.00. Det indebærer, at en skole, der fx i nogle klasser har færre timer end 30 timer ugentligt pga. tovoksenordning, ikke kan forvente, at fritidsinstitutionen står klar med ekstra åbningstid. Det skal aftales konkret. Der er således forudsat en tæt og forpligtende dialog, hvor også områdeforvaltningen er en aktiv medspiller. Forvaltningen har tillid til, at opgaven kan løses decentralt. Områdechefen anbefales således, også såfremt forslaget vedtages, udelukkende at fungere som mægler i de tilfælde, hvor der opstår lokale tvister, fx mellem fritidstilbud og skole om mulighederne.

Det skal bemærkes, at fritidsinstitutionerne ikke har fået penge til ekstra åbningstid. Ressourcerne vil derfor skulle smøres ud på flere timer, hvis institutionerne vælger at åbne tidligere end forudsat. Det skal ligeledes nævnes, at der ikke er overskydende midler fra skolen som kan flytte med børnene, da skolen som tidligere nævnt skal bruge alle pengene på ekstra personale i fagundervisningen. Såfremt der ikke opnås enighed og skolen alligevel vælger at konvertere, er det derfor indenfor skolens eget budget, der skal føres tilsyn med eleverne til fritidstilbuddet åbner.

En stor udbredelse af mindre tid til understøttende undervisning og dermed kortere skoledage vil desuden betyde, at undervisningstilbuddet vil variere fra skole til skole, hvilket kan give et større pres for optag på andre skoler end distriktsskolen.